

Metin Türleri

1. Osmanlı aile ve konak hayatını bütün ayrıntıları ile anlatan "İbrahim Efendi Konağı" adlı roman, dönemine göre akıcı bir üslupla ve güzel bir Türkçe ile yazılmıştır. Yazar bu eserde okuyucularını Osmanlı'nın son akşamına götürür. Dönemin Türkçesinin bütün zenginliğini yansıtan bu roman, son dönem Osmanlı tarihini renkli sahnelerle canlandırıyor.

Bu parça aşağıdaki metin türlerinin hangisinden alınmıştır?

- A) Biyografi
B) Anı
C) Makale
D) Eleştiri

2. Ey benim namlı, şerefli, sadık emirlerim! İyi bilirsiniz ki üstünde durduğumuz şu memleket ve maliki olduğumuz devlet, nice zorlu savaşlar sonunda ecdadımız tarafından kazanılmış ve sonunda bize nasip olmuştur. Bugün sizlere derim ki: "Canını feda etmeyen âşık, vuslata nail olmaz."

Bu parça aşağıdaki metin türlerinin hangisinden alınmış olabilir?

- A) Deneme
B) Hikâye
C) Söylev
D) Söyleşi

3. İtfaiye görevlileri merdivenle Cem'i ve kedisini kurtardılar. Cem, itfaiye merdiveninin ucundaki kutuya hayran kaldı. Onu lunaparktaki çarpışan arabalara benzetti. Ama bu, uçan bir arabaydı. Cem'in korkusu gitmişti. Uçan bir arabadan aşağıyı seyretmek çok güzeldi. Aşağıdaki kalabalığı gördü. Herkes kendisine bakıyordu.

Bu metinle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenmez?

- A) Olay yazısından alınmıştır.
B) Üçüncü kişi ağzından anlatılmıştır.
C) Zaman belirsizdir.
D) Kişileştirme yapılmıştır.

4. Aşağıdaki cümlelerden hangisi bir şiirden alınmış olabilir?

- A) Okyanus diplerinde sıcak su kaynakları vardır.
B) Meltem, gideceğimizi duyunca çok heyecanlandı.
C) Gecenin ırmağında yüzüyör zambaklar.
D) Arkadaşına lakap takmak hoş bir şey değildir.

5. Birçok yaylaya ev sahipliği yapan Giresun, tarihî mekânları ile de ziyaretçilerinin ilgisini çekiyor. Karadeniz'in tek adası olan Giresun Adası, kıynın biraz ilerisinde. Adaya gidip Karadeniz Bölgesi'ne bir de karşıdan bakmalısınız. Anıt mezar, tarihî saray kalıntıları, mağaralar, surlar ve taş kabartmaları barındıran Giresun Kalesi de görülmeye değer yerlerin başında geliyor. Giresun Müzesi, Bedrama Kalesi, tarihî Hacı Mikdat Camisi, koruma altına alınmış Giresun evleri, insanı tarihin farklı dönemlerine götürüyor.

Bu metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gezi yazısı
B) Deneme
C) Söyleşi
D) Anı

6. Aşağıdaki metinlerden hangisi bir hikâyeden alınmıştır?

- A) Keloğlan ve zavallı anacığı, geçim sıkıntısı içinde yaşıyorlarmış. Bir kuru ekmek, bir parça peynirle günlerce idare ederlermiş. Tarlaları çok verimsizmiş. Üstelik senelerin birinde öyle bir kıtlık olmuş ki bağ bahçeleri hep kurumuş, mısır tarlaları bodur kalmış.
B) İpek Yolu'nun önemli duraklarından biri olan Bursa, tarih boyunca oluşturduğu çarşı kültürünü bugün hâlâ yaşatan şehirlerimizden. Pek çok yangınla harap olsa da her seferinde hayata yeniden dönen Kapalı Çarşı, Ulu Cami'nin kuzeyinden başlayıp Koza Han'a kadar uzanıyor.
C) Tilki ile kedi sohbet ediyormuş. Tilki durmadan ne kadar hilekâr ve kurnaz olduğunu anlatıyormuş. Söylediğine göre düşmanları onu alt edemezmiş çünkü pek çok oyun ve hile bilirmiş. Kedi biraz da utanarak "Ben fazla oyun bilmem ki!" demiş.
D) Birinci dönem bitmek üzereydi. Elif her günkü gibi okuldan eve dönüyordu. Eve yaklaştığı yol kapalıydı. Bu yüzden kimsenin geçmediği ıssız ve kestirme bir yoldan gitmek zorunda kaldı.

Metin Türleri

7. İnsan 5 yaşına gelmeden anlıyor açlığın öldürdüğünü, soğğun dondurduğunu, ateşin yaktığını. Sevgisizliğin insanın canını acıttığını... Duyguları, nesnelere, kişileri, çevresini tanıyor. Her şey ona çok büyük görünüyor: ev, masa, anne, baba... 10'una gelmeden oyunla, sayılarla, harflerle tanıyor. Dünyanın evde, okulda kendisine anlatılardan da büyük olduğunun farkına varıyor.

Bu metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Anı
B) Deneme
C) Söyleşi
D) Gezi yazısı

8. Kardeşinizi seviyor musunuz? Bu da soru mu, diyorsunuz. Kardeşini kim sevmez ki?.. Peki, kardeşinizin hayatınızdaki yeri ile ilgili hiç düşündünüz mü? Kardeşiniz; aynı anne babayı, aynı çatıyı, aynı yemeği paylaştığınız ilk arkadaşınız. Onun değerini bilin. Hayat, sevinçleri ve sevgileri paylaştıkça güzel! Kardeşler de bu paylaşımları yapabildiğimiz en önemli kişiler.

Bu metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Makale
B) Söyleşi
C) Deneme
D) Anı

9. Aşağıdaki metinlerden hangisi yay ayraç içinde verilen türde yazılmamıştır?

- A) Tıp, felsefe, matematik, astronomi, fizik, kimya ve müzik gibi çeşitli alanlarda seçkinleşmiş olan İbn-i Sina (980-1037), her şeyden önce bir hekimdir. Bu alandaki çalışmalarıyla tanınmıştır. Tıpla ilgili birçok eser kaleme almıştır. (Biyografi)
- B) Adım Halil İnalçık. 7 Eylül 1916'da İstanbul'da doğdum. Babam Kırım göçmenlerinden Seyit Osman Nuri Bey, annem Ayşe Bahriye Hanım'dır. Çocukluğum hep savaş yıllarında geçti. 1924 yılında ailemle birlikte Ankara'ya yerleştim ve ilkokulu buradaki Gazi İlkokulunda bitirdim. (Otobiyografi)
- C) Konya İl Millî Eğitim Müdürlüğü tarafından yürütülen "Ekip 42 Projesi" kapsamında bir lisede düzenlenen etkinlikte, öğrenciler Cahit ZARİFOĞLU'nun "Ağaçkanlar" adlı eserinin kendilerine katkılarını ve düşündüklerini aktardılar. Kaymakam Ömer Lütfi Yaran, bu etkinliğin önemine dikkat çekerek, "Kitap okumanın toplumların gelişiminde büyük etkisi var. Ülkemizin geleceği için kitap okunması şarttır." dedi. (Haber Yazısı)
- D) Okumak, okumak, okumak... Okudukça çözülür yu-
mak. Okumak üzerine çok yazılar yazıldı, yazılıyor, yazılacak. İnsan unutmaya yatkın bir varlıktır. Bu yüzden sürekli vurgulamak gerekir okumanın önemini. "Öğrenmek için değil, yaşamak için okuyorum." diyor Flaubert. Demek ki okumaktan maksat yaşamak. (Eleştiri)

10. Hayatla temel bağlarımızdan biri olan dil, bildiği gibi insanlar arasındaki iletişimi sağlayan ve pek çok tanımı olan bir anlam aracıdır. Bebekler, dil gelişimi ve öğrenimine donanımlı olarak doğarlar. Dünyaya geldikleri andan itibaren de insan sesini, insan sesleri içerisinde de annelerinin seslerini ayırt edebilirler. Yaradılış gereği, bir eksiklik olmadığı sürece, bütün çocukların fiziksel ve dilsel gelişiminde belli bir düzen vardır.

Bu metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Deneme
B) Makale
C) Hikâye
D) Eleştiri

11. Üçüncü sınıfta okuyordum. Bir bahar günüydü. Arkadaşlarımızın çiğdem toplamaya gittiğini duymuştuk. Biz de gitmeye karar verdik. Ormanda çiğdem çoktu. Bu yüzden cumartesi günü ormana gitmeliydik. Hasan'la sözleşip cumartesi günü erkenden buluştuk. Karabaş'ı da yanımıza aldık. Akşama kadar çiğdem topladık. Çiğdemleri topraktan çıkarıp onların yumrularını yemek çok güzeldi! O günü hiç unutamıyorum.

Bu metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Anı
B) Deneme
C) Söyleşi
D) Gezi yazısı

12. Aşağıdaki metinlerden hangisi yay ayraç içinde verilen türde yazılmamıştır?

- A) Genç köylü, yolculuğun ikinci günü, olduğu yerde rahat oturamamaya başladı. Yola çıktığı andan beri açtı. Köyden aldığı azıcık yufkayı kamyonu biner binmez yemişti. Yanı başında kuru ve siyah bir ekmeği ağır ağır geveleyen diğer yolcuya yutkunarak bakıyor, gözlerini kapatarak kafasını kamyonun sarsılan taltalarına dayıyordu. (Hikâye)
- B) Şehmuz: Merhaba ağabey!
Cevdet: Merhaba kardeşim. Hoş geldin.
Şehmuz: Hoş bulduk abi. Ne o, arkadaşınla tanıştırmayacak mısın?
Hulusi: Şeey, ben Hulusi. Duvar ustasıyım.
Şehmuz: (Elini uzatarak) Memnun oldum. Ben Şehmuz. Ben de şu gördüğün tartıyla geçinip gidiyorum işte. (Tiyatro)
- C) Bir varmış bir yokmuş... Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde... Köylerden bir köyde, evlerden bir evde bir karı koca yaşıyormuş. Allah onlara dünyalık üstüne dünyalık vermiş de dünya eğlencesi bir çocuk vermemiş. (Efsane)
- D) Günlerden bir gün Oğuz Kağan Tanrı'ya yalvarırken karanlık bastı. Gökten bir gök ışık indi. Güneşten ve aydan daha parlaktı. Bu ışığın içinde, alnında kutup yıldızı gibi parlak bir ben bulunan çok güzel bir kız duruyordu. (Destan)

